

**"HVOR NOVELLER OG VERS GROR
OPP" HOS NOBELPRISVINNERE –
KNUT HAMSUNS NOVELLE "EN GANSKE
ALMINDELIG FLUE AV MIDDELS STØRRELSE" I
EN RUSSISK KONTEKST**

Alexandra Livanova

I år er vi igjen blitt vitne til diskusjoner om nobelprisen, selv om det ikke dreide seg om nominasjonen innen litteratur, men til fredsprisen. I denne anledningen vil jeg vie artikkelen mitt til to nobelpristagere som heller ikke ble allment anerkjent, nemlig den norske forfatteren Knut Hamsun og den russiske dikteren Josef Brodsky. Jeg vil gjerne understreke at jeg ville stemt "for" i alle de tre tilfellene. Videre skal jeg konsentrere meg om Hamsun og Brodsky, men ikke bare dem.

Knut Hamsuns brede popularitet i Russland ved forrige årtusenskiftet kan som kjent ha startet takket være anstrengelsene til mesenen Sergej Poliakov (1877 – 1942) som hadde arvet en blomstrende forretning etter sin far (faren eide et kledeveveri). Vladislav Khodasevitsj forteller følgende i sin erindringsbok *Om mesener* fra 1936:

Faren fikk ham til å sitte arbeidsdagen ut på produksjonskontoret. Der henga han seg til filologiske studier og, så å si, fråtsing i fremmedspråk. Det var sanskrit som var hans fag, om jeg ikke tar feil, men han kunne både snakke og lese en masse andre språk, europeiske og asiatiske, som han tilegnet seg like ubesværet. I den spede begynnelsen av 90-årene ble han kjent med Balmont, Briusov og Baltrusjaitis. Selv hadde han ikke noe forhold til poesien, men han kjente, han gjettet, at litteraturens nærmeste frem-

tid tilhørte disse menneskene, som den gang var utsatt for spissborgernes spott. De hadde utgitt noen tynne dikthefter – og for deres skyld stiftet han et solid forlag, *Skorpion*. Snart flokket det seg en hel gruppe unge forfattere rundt *Skorpion*. Belyj, Block, Viacheslav Ivanov dukket også opp. Modernismen delte seg og vokste videre. Den litterære striden gjorde det nødvendig å skaffe seg eget blad – da grunnla Poliakov bladet *Vesy (Vekten)* på *Skorpion*.¹

Og Poliakov leste fortsatt på alle de språkene han kunne, og oppdaget forfatteren Hamsun ennå før han hadde fått sitt gjennombrudd i Norge. Poliakov var den første som oversatte romanene *Sult* 1892 (1890), *Pan* 1901 (1894), *Victoria* 1904 (1898) og teaterstykket *Livets spil*. Takket være bl.a. Poliakovs innsats var Hamsun i begynnelsen av 1900-tallet mer etterspurt i Russland enn i noe annet land. Balmont og Block var blant hans første oversettere; det er ikke til å legge skjul på at hos Bely, Balmont, Block og Sasja Tsjernyj finner man gjenklang fra Hamsuns verker. Sasja Tsjernyj nevner Glahn i sitt satiriske dikt "I bukka med samme snitt" ("Vse v sjtanakh, skrojennykh odinakovo", 1907-08). Selv dikteren Elizaveta Kuzmina-Karavajeva, "mor Maria", drømte om å kunne møte Glahn. "Og selv om Glahns skikkelse mangler realisme", som Block hadde bemerket, fordi Hamsun "klarte ikke å legemliggjøre denne figuren", var det mange russiske kvinner som forelsket seg i ham og reiste til Norge spesielt for å hilse på forfatteren. De sendte ham hauger med brev, bilder og tørkede blomster" (N. Sjustov. *Søken* (1914-1916). Kapittel fra en dokumentarfortelling om mor Maria // *Den russiske kristenbevegelsens meddelelser*. № 167, 1993: 32-33).

---

¹Her og videre i teksten gjengis sitater fra russiske verker i artikkelforfatterens egen oversettelse til norsk.

Det var ikke bare kvinner som beundret Glahn: "Kanskje ikke 18 år gammel, som bestemor hadde spådd, men tjue, var jeg hode-stups forelsket i Hamsun. Han ble vårt forbilde. Dybde, gåtefullhet, ordknapphet. Alle ville være som løytnant Glahn. Modig, ufattelig. Og uforstått", skrev forfatteren Viktor Nekrasov ([http // www.litru.ru/01.06.20041.0](http://www.litru.ru/01.06.20041.0)), som var født i 1911; og altså fylte tjue år i 1931. Glahn var fortsatt et forbilde mange år senere – på hotell Tasjkent i 1977 ble jeg, en ung student og tolk, mektig overrasket da hotellets sikkerhetsansatte først og fremst spurte meg om hva jeg mente om løytnant Glahns skikkelse. Men det var ikke bare den gåtefulle Glahn av Hamsuns figurer, som viste seg å ha øvd innflytelse på den lesende og skrivende russiske allmenheten. La oss minnes noen hyppig siterte linjer fra Anna Akhmatovas dikt "Folk skulle bare visst" (1940).¹

Kogdá b vy ználi, iz kakógo sóra / Folk skulle bare visst om all den skitten
Rastút stikhí, ne védaja stydá. / Der vers gror opp i frekk og frodig flokk.
Kak zhóltyj oduvántsjik u zabóra, / Som gule løvetenner langs stakittet,
Kak lopukhí i lebedá. / Som borre og som meldestokk.
Serdítjy ókrik, diógtia zápakh svézhij, / Et iltert tilrop, lukt av nybredd tjære
Taínstvennaja plésenj na stené.../ Og mystisk mugg på muren i et hvelv:
I stikh uzhé zvuchít, zadóren, nézhen. / Der klinger verset alt, så friskt, så kjærlig
Na rádstj vsem i mne. / For alle – og meg selv.

---

¹ Her er det gjengitt i Erik Egebergs fortreffelige oversettelse, offentliggjort for første gang.

Noen ganger gror vers opp av det mest upoetiske – av "skitten" - som er hentet fra et annet land. Jeg sikter her til den beskjedne hovedpersonen i Hamsuns tidlige novelle "En ganske almindelig flue av middels størrelse" – eller, som det heter i den mest kjente russiske oversettelsen av Konstantin Balmont (Se f.eks. K. Hamsun, *Samlede verker*, SPb, 1910, hefte 13, bind 4, s. 310-314), "Soversjenno obyknovennaja mukha srednej velichiny". Fluen viste seg å være eksepsjonelt heldig – det skortet ikke på oversettelser. Den aller første var Sergei Poliakovs oversettelse fra 1900. ("Soversjenno obyknovennaja mukha srednej velichiny " // Knut Hamsun. *Siesta: Fortellinger*. Moskva: Skorpion, 1900. S. 177-186). I første nummer av *Det nye tidsskrift for utenlandsk litteratur* (*Novyj zhurnal inostranoj literatury*) for 1904 har man tatt med M. Mukanovs oversettelse – fra svensk! – med en tittel som lyder noe forskjellig fra de andre oversettelsene – "Tak sebe prosto mukha. Fortelling." (Oversetter vi til norsk igjen, blir det noe i retning av "Sånn passe simpel flue.."). Og videre, fortellingen trykkes i 1909 som bilag til bladet *Zadusjevnoje slovo* (*Det fortrolige ord*). Der heter den kort og godt "Samaja obyknovennaja mukha" ("En helt alminnelig flue"). Hverken oversetterens navn eller originalens språk er oppført. Kjærlighetsmotivet er merkbart dempet i denne oversettelsen (tydeligvis i samsvar med utgavens leserkrets). Til gjengjeld er denne utgaven forsynt med en nydelig tegning av den utsaljenske kunstneren Manuel Oratsi. Og endelig finnes det også en oversettelse laget av Blagovestsjenskaja. Den ble trykket i serien *Alles bibliotek* av Moskva-forlaget Poljza –Nytte¹. Det var nettopp som oversetter av Hamsuns verker at Maria Pavlovna Blagovestsjenskaja (f. 1863) ble kjent. Hun hadde oversatt *Sult*, *Pan*, *Zaccheus* og mye annet. I slutten av 1909 besøkte hun Norge, og derfra skrev hun i et brev til litteraturkritikeren og litteraten Alexander Izmailov:

---

¹ En stor takk rettes til student Alexandra Asjirmetova som oppsporet disse oversettelsene for meg i byens biblioteker.

For et skjønt og spennende land Norge er! Jeg er svært fornøyd med min reise. Har oppholdt meg ved fjordene i noen dager. Nå bor jeg sentralt i byen Kristiania, begynner å stifte bekjentskap med litterater og professorer. Alt er så annerledes og sjarmerende – alle er blide og strutter av sunnhet, jeg har ikke sett ett eneste sørgmodig ansikt ... Det er så rart for oss...

Som resultat av denne reise kom det ut en Hamsun-biografi på russisk sommeren 1910, skrevet av Maria Blagovestsjenskaja og Alexander Izmailov (*Knut Gamsun: Biografija po neizdannym istotsjnikam i literaturnaja kharakteristika*. Sjipovnik, St.P., 1910).

Hva var det da i en så uanselig figur som en alminnelig flue, som vant både oversetternes og lesernes hjerter? Jo, flue er en ganske uvanlig hovedfigur for et litterært verk, men selve novellen er "En monolog om kjærlighetens bittersøte vesen", som det sto i annonsen for den forestillingen på Hålogaland Teater i 2002 som baserte seg på denne novellen.

Det er i hvert fall klart at når det fantes så masse oversettelser, så var det praktisk talt uunngåelig at også lesere som ikke behersket fremmede språk, ville lese novellen. Det gjelder desto mer for de som snakket og leste på fremmede språk. Det som vi imidlertid synes er mest interessant, er at dette prosaiske verket av Hamsun har inspirert russiske forfattere til å skape dikt.

I 1923 skrev den kjente litteraten og oversetteren Kornei Tsjukovskij et eventyr om en flue. Selv fortalte han at det tok ham kun én dag – 29. august: "Gnisse-Fluen er egentlig mitt eneste eventyr som jeg fra første til siste linje har skrevet i øyeblikkets henførelse, på en dag, uten å ta hensyn til noe som helst, kun inspirert av et plutselig gledesutbrudd som jeg uventet ble revet med av" (K. Tsjukovskij. *Ot dvuh do piati // Samlede verker i 15 bd. B. 2*. Terra - Bokklubben: Moskva., 2001). Eventyret ble publisert for første gang vinteren 1923/1924 på forlaget *Raduga* –

Regnbuen – under tittelen "Fluens bryllup" og med tegninger av Vladimir Konasjevitsj, en klassiker innen bokillustrasjonskunsten. På kort tid kom boka i flere opplag, men 1925 ble eventyret forbudt. Grunnen var at i Myggen, som også figurerer i eventyret som fluens brudgom, innså man en forkledd prins, i fluen – en prinsesse, og hos forfatteren et ønske om "å bevare dagliglivets døde og utdøende former".

Tsjukovskij var nødt til å endre tittelen til "Mukha-Tsokotukha" - "Gnisse-fluen", men det hjalp ikke stort. I 1929 fordømte foreldrene til barna i Kreml-barnehagen (for de Kreml-ansattes barn) "Fluen" fordi den angivelig "lovpriste spissborgerlige verdier og storbondens sparementalitet". Oven i kjøpet fant man propaganda for uhygieniske forhold i "Fluen". Så sent som i 1960 mottok Litteraturavisens redaksjon et brev i forbindelse med et nytt opptrykk av eventyret. Det het i brevet: "Fluen er det mest avskyelige insektet på jorda. Den setter seg på avføring, på ulikt åtsel og deretter på ansiktet til en person, på maten, og fremkaller derved en hel rekke smittsomme sykdommer som f. eks. dysenteri".

Jeg tillater meg å gjengi her en vits om "Gnisse-fluen" her, bl.a. av den grunn at i Russland fortalte man vitser bare om allment kjente og populære litterære verker.¹ Vitsen går omtrent slik (det finnes masse varianter av den):

Tsjukovskij kommer til Stalin og klager på at han har skrevet Gnisse-fluen, men ikke får publisert den. Stalin ber ham lese eventyret for ham. Tsjukovskij leser: "Flue, Flue, Gnisse-flue, med forgylte buk, Flua vandret over åker'n og en penge fant". Stalin: "Hvis hver flue vil plukke opp en penge, vil ikke vi i statsledelsen finne penger nok til å

---

¹ Det fins andre bevis på hvor populært eventyret er. I det lingvistiske bladet *Jazyk i retsjevaja dejatelnostj* nr. 1, 1998: 7-16, står en artikkel av L. Sakharnyj "En teksts tema-rematiske struktur". For å illustrere sine argumenter bruker forfatteren eksempler fra "Gnisse-fluen"!

gjennomføre industrialiseringen! Det er helt riktig at man ikke vil publisere det". Så kommer Tsjukovskij til Khrustsjev. Denne sier: "Hvis enhver flue skal trampe på åkrene, kommer det aldri til å vokse mais langt nord for Polarsirkelen i dette landet!" Bresjnev sier: "Hvis hver flue vil forgylle buken sin, bruker de opp gullet som skal brukes på medaljene til meg". Og endelig kommer Tsjukovskij til Andropov. Leser: "Flue, Flue, Gnisse-flue", – noe som på russisk lyder nærmest som "Mukha mukha, tse-ka..." Andropov: "Vent litt, sa du noe om tse-ka – sentralkomiteen?"

Dette vidunderlige eventyret er dessverre ikke oversatt til norsk, selv om det finnes to utgivelser med Tsjukovskijs andre eventyr, Kornej I. Tsjukovskij – *Da bjørnen reddet sola og andre fortellinger på vers* 1976, *Telefonen* 1979, i Ingvild Brocks oversettelse.

Hvor stammer hovedpersonen fra i denne kjærlighets-historien? (For det er jo en kjærlighetshistorie, selv om den ble skrevet for barn). Det er vanskelig å tenke seg at den høyt utdannede Tsjukovskij kan ha unngått å lese Hamsun.

Forestillingen om at ordet "flue" bare kan vekke negative assosiasjoner hos det russisklesende publikum er faktisk utbredt den dag i dag. I Tamara Kazakovas bok *Skjønnlitterær oversettelse – søken etter en sannhet*, publisert i 2006, drøftes blant annet diktet "The Mad Maid's Song" av den engelske 1600-tallsdikteren Robert Herrick. Diktet er oversatt av den talentfulle oversetteren og dikteren Andrej Sergejev, som har brukt ordet "flue" i sin russiske oversettelse istedenfor originalens "bee". Kazakova hevder: "Dette ordet har ikke noe potensial til å fremkalle positive følelser" (S. 196). Jeg tillater meg å si meg uenig. Vi har allerede sett at dette ordet godt kan gjøre det. Men hittil har vi snakket om barnepoesien.

Hamsuns "Flue" har imidlertid influert også poesien for voksne. Dikteren og musikeren Vladimir Moskvina (1934 – 1999)

fra Leningrad var egentlig utdannet mekaniker, men publiserte dyptpløyende artikler om forfatterne Derzhavin, Nekrasov, Oleinikov og Selvinskij. Moskvinn har lagt merke til at motivet i Hamsuns novelle er lik intrigen i diktet "Flue" av Nikolaj Oleinikov, som ble skrevet ca. 1934 (www.litera.ru/stixiya/authors/olejnikov/all.html):

Ja múkhu bezúmno liubíl! / Forelsket i flue jeg var!
Davnó eto býlo, družjá, / Det er gått år og dag, år og dag ...
Kogdá estsje mólod ja byl, / Da var jeg en ung og kjekk kar,
Kogdá estsje mólod byl ja. / En ung og kjekk kar var jeg da

Byválo, vozmiósj mikroskóp, / Jeg pleide ta frem mikroskopet
Na múkhu naprávisj egó — / og rette dets linser mot flua
Na stsjótsjki, na glázki, na lob, / mot øynene, munnen og groppen
Potóm na sebiá samogó. / På halsen, og så mot meg selv

I vídisj, tsjto ja i oná, / Da kunne jeg se at vi begge,
Tsjto my dopolniájem drug drúga, / at vi sammen utfylte hver-
andre,
Tsjto tózhe v meniá vliublená / at hun også var mektig forelsket
Mojá dorogája podrúga. / I meg, hun min kjære venninne.

Kruzhílas oná nado mnoj, / Hun svevde omkring meg i luften
Stutsjála i bílas v stekló, / Hun kastet seg modig mot ruta.
Ja s nej tseloválsia porój, / Vi kysset hverandre på puten
I vrémia dlia nas nezamétno tekló. / Og tiden forsvant ubemerket.

No gódy prosjlí, i ko mne / Men årene gikk, og jeg er
Bolézni sosjliisia tolpój — / Nå blitt handikappet og syk –
V kolénkah, usjákh i spiné / Eksem, hekseskudd og grønn støt
Streliájut odná za drugój. / Har gjort meg forkalket og tykk.

I ja uzhe bólsje ne tot, / Jeg er ikke lenger den kløpper.
I net mojej múkhi davnó. / For evig min flue er borte.
Oná ne zhuzhzhít, ne pojót, / Ikke synger hun, ikke gnisser,
Oná ne stuchiítsia v oknó. / Ikke kaster hun seg mot ruta.

Zabýtye tsjúvstva tesniátsia v grudí, / Glemte følelser svulmer
opp,
I sérdce mne glózhnet zmejá, / Og slangene hjertet mitt tærer,
I net nitsjegó vperedí... / Det er hverken trøst eller håp...
O múkha! O ptítsjka mojá! / Åh, du flue! Du fuglen min kjære!

Anna Akhmatovas yngre venn og sekretær, Anatolij Naiman, skriver i sin erindringsbok at i Akhmatovas diktning finner man gjenklang fra "hele det kulturelle, symbolske Skandinavia fra begynnelsen av 1900-tallet" - "den tids fremste åndshøvding Knut Hamsun", "en annen åndshøvding Ibsen", noe hun også mintes mange år senere (*Vospominanija ob Anne Akhmatovoj* // tidskriftet *Novyj Mir*, 1989, nr. 1-3). Skal man gå ut fra Akhmatovas egne utsagn, var de som hadde påvirket hennes forfatterskap mest Valerij Briusov, Aleksander Block; Mikhail Kuzmin, franske symbolister og de forbannede Paul Verlain og Charles Baudelaire. Men når det gjelder prosaforfattere, da nevner hun først og fremst Hamsun. I sine selvbiografiske verker, der hun omtaler seg selv i 3. person, kaller hun Knut Hamsun sin ungdoms yndlingsforfatter. "Hun leste mye og uavbrutt, og en stor innflytelse på henne, synes jeg, øvde den tids åndshøvding Knut Hamsun" (www.akhmatova.org/proza/bio_proza.htm). Den prominente språk- og litteraturforskeren Viktor Vinogradov trekker i artikkelen "Om Anna Akhmatovas symbolikk" (*Literaturnaja myslj*. Vyp. 1. Pg., 1922: 91-137) paralleller mellom Akhmatovas diktning og Hamsuns romaner. Han mente at "de fleste dikt av Akhmatova er stilisert i samme ånd som Hamsuns Edvarda Mack fra romanen Rosa. Forfatteren Mikhail Kralin (www.akhmatova.org/verses/vecher/pr_vech.htm) så i hennes diktning en analogi til Glahns

ord i Pan: " Jeg elsker tre ting... Jeg elsker en kjærlighetsdrøm jeg hadde en gang, jeg elsker deg og jeg elsker denne plet jord"

I "Dikt uten helt" (på norsk også referert til som "Diktet uten helt", "Et dikt uten helt" og "Poem uten helt". Diktet finnes dessverre ikke oversatt til norsk.) skriver Akhmatova:

I kak búdto pripómniv tsjto-to, / Og som om jeg plutselig husket noe,

Povernúvsjis vpóloboróta, / snur jeg litt på hodet

Tikhim gólosom govoriú: / og sier stille

"Vy osjúblis: Venétsia dózhej – / "Dere tar feil: dosjenes Venedig Eto riádom... No máski v prikhózhej / er like ved... Men dere blir nødt

I plastjí, i zhezlý, i ventsý / til å legge fra dere i entreen i dag

Vam segódnia pridiótsia ostávitj, / både masker, og kapper, og staver, og kranser.

Vas ja vzdúmala nýntsje proslávitj, / Jeg har nå til hensikt

Novogódnije sorvantsý! / å berømme dere, nyttårsrøvere!"

Etot Fáustom, tot Don Zhuánom, / Denne som Faust, den der som Don Juan,

Dapertútto, Iokanaánom, / Dapertutto, Jochanaan,

Samyj skrómnj – **sévernym Glánom**, / og den mest beskjedne **som Nordens Glahn**

Ilj ubíjtseju Doriánom, / eller som morderen Dorian,

Det er neppe mulig at Anna Akhmatova ikke kjente til novellen om fluen, som ble tatt med i praktisk talt alle samlinger og antologier av Hamsuns verker som er blitt publisert i Russland.

Josef Brodsky tilhørte Akhmatovas nærmeste krets i de siste årene av hennes liv. Denne tilhørigheten "hadde for mange år fremover bestemt karakteren, oppførselen, livssynet for mange – nesten alle – som var med i hennes krets", skriver Eduard Beznosov i etterordet til Brodskys utvalgte verker (I.A. Brodsky. *Izbrannye stikhotvorenija*. M., 1994: 477). Da er det ganske

opplagt at Brodsky var kjent med Akhmatovas litterære smak, og interessere seg for de verker hun leste, til tross for at han senere avfeide alle antakelser om at hans forfatterskap ikke skulle vært 100 % selvstendig. Hva Akhmatova angår, sa hun at "hun selv hadde fostret Brodsky" (Isaiah Berlin. Erindringsboken *Møter med russiske forfattere // Erindringer om Anna Akhmatova*. Kompilert av V. Vilenkin og V. Tsjernykh. M., 1991: 452). Man kan i hvert fall se flere slående likheter mellom Brodskys dikt og Hamsuns novelle.¹

Fluen blir betrodd forfatterens tanker om livets natur. Hovedpersonen hos Brodsky er like ensom som hos Hamsun. Begge viser respekt for fluens hardførhet. De deler sine gleder og sorger med fluen. De kaller fluen for sin venninne (Brodsky) eller sin venn (Hamsun). Det er mange slike sammenfall, men det viktigste ligger likevel i at samtaler med fluen i begge tilfeller utgjør en bakgrunn for fine observasjoner av livet. Å lete i Brodskys dikt etter direkte sitater fra en av de russiske oversettelsene av Hamsuns "Fluen", tror jeg imidlertid ikke ville være en god idé. (Dessverre er ikke Brodskys "Fluen" oversatt til norsk, så vidt jeg vet, og den engelske oversettelsen skal ikke holde akseptabelt nivå. Så da må man nesten lese diktet på russisk eller vente til noen våger seg på en oversettelse.)

For øvrig kaller Brodsky, i likhet med Tsjukovskij, sin flue for gnisse-fluen. Tsjukovskijs "Gnisse-fluen" og Brodskys "Fluen" er dessuten forenet i en avantgardistisk teateroppsetting, "Fluen", instruert av Valerij Fokin og Oleg Jeremin, på Aleksandrinskij-teatret i 2007. (Og i Norge lanserte Stein Elvestad tegnefilmen "Flue" basert på novellen samme år.)

---

¹ Det har vært skrevet om at noen av Brodskys dikt har oppstått "ikke uten hjelp av engelske 'metafysikere'" (se f.eks. Viktor Kulle. Forord. // Josef Brodsky. *Bog sokhraniajet vsio*. M., 1992: 6.). Det er tilfelle med f.eks. William Blakes "The Fly", men motivene fra dette finner vi i et annet dikt av Brodsky, "Sommerfuglen" – "Babotsjka".

20 år etter at Brodsky publiserte sin "Flue", og mer enn 100 år etter Hamsuns "Flue", nemlig 22.3.2005, klokka 13.22, spør en blogger i russisk LiveJournal:

Folkens, jeg lurer rett og slett på følgende, samtidig som jeg trenger å få vite det for min psykologiforskning.

Liker du å lese?

Hvor ofte leser du?

Når begynte du å lese?

Når var du på biblioteket sist?

Hvilken sjanger liker du best?

Når kjøpte du en bok sist?

Og siste spørsmål – favoritt-teksten din?

Svar: Knut Hamsun, "En ganske almindelig flue av middels størrelse".¹

Bibliografi

Anna Akhmatova. *Pobeda nad sudboj*. V 2 tomakh. Moskva, 2005.

Anna Akhmatova. *Sotsjinenija v dvukh tomakh*. Moskva, 1996.

Isaiah Berlin. *Iz vospominanij Vstretsjj s russkimi pisateljami // Vospominanija ob Anne Akhmatovoj*. Sostaviteli V. J. Vilenkin og V. A. Tsjernykh. Moskva, 1991.

Eduard Beznosov. *Posleslovije // I. A. Brodsky. Izbrannye stikhotvorenija*. Moskva, 1994.

---

¹<http://forum.westhome.spb.ru/index.php?showtopic=379&pid=5466&mode=threaded&show=&st=&>

- Maria Blagovestsjenskaja, Alexander Izmailov. *Knut Gamsun: Biografija po neizdannym istotsjnikam i literaturnaja kharakteristika*. Sjipovnik, St.Petersburg, 1910.
- Tamara Kazakova. *Khudozhestvennyj perevod: v poiskah istiny*. St.Petersburg, 2006.
- Vladislav Khodasevitsj. *O metsenatah*.// Sobranije sotsjinenij. V 4 t. T. 1. Moskva, 1997.
- Viktor Kulle. Predislovije // I. Brodsky. *Bog sokhranijet vsio*. Moskva, 1992.
- Anatolij Naiman. *Vospominanija ob Anne Akhmatovoj* // Novyj Mir, 1989, nr. 1-3.
- Sasja Tsjernyj. *Stikhotvorenija*. Leningrad, 1960.
- Kornej Tsjukovskij. *Ot dvuh do piati* // Samlede verker i 15 bd. B. 2. Terra - Bokklubben: Moskva., 2001.
- Nikolai Sjustov. *Iskanija* (1914-1916). Glava iz dokumentalnogo povestvovanija o materi Marii // *Vestnik russkogo khristianskogo dvizhenija*. № 167, 1993: 32-33.
- Viktor Vinogradov. O simvolike A. Akhmatovoj // Literaturnaja myslj. Vyp. 1. Pg., 1922: 91-137.

Nettkilder

Anna Akhmatova: www.akhmatova.org/proza/bio_proza.htm

Mikhail Kralin:

www.akhmatova.org/verses/vecher/pr_vech.htm

Viktor Nekrasov: <http://www.litru.ru01.06.20041.0>

Nikolaj Oleinikov:

www.litera.ru/stixiya/authors/olejnikov/all.html

<http://forum.westhome.spb.ru/index.php?showtopic=379&pid=5466&mode=threaded&show=&st=&>

Russiske oversettelser av K. Hamsuns novelle "En ganske almindelig flue av middels størrelse"

Konstantin Balmont, "Soversjenno obyknovennaja mukha srednej velitsjiny" // K. Gamsun. *Poln. Sobr. sotsj.* SPb, 1910, hefte 13, bind 4, s. 310-314.

Maria Blagovestsjenskaja, "Samaja obyknovennaja mukha srednej velitsjiny" // K. Gamsun. *Siesta.Eskizy. M. Poljza, 1909. Universaljnaja* № 201-202.

M. Mukanov, "Tak sebe prosto mukha. Novella." // *Novyj zhurnal inostrannoj literatury.* №1, 1904.

Sergej Poliakov, "Soversjenno obyknovennaja mukha srednej velitsjiny" // K. Gamsun. *Siesta: Otsjerki.* Moskva: *Skorpion*, 1900, s. 177-186.

(Oversetteren ikke anvist) "Samaja obyknovennaja mukha": rasskaz Knuta Gamsuna // *Zadusjevnoje slovo.* T. 49, № 36. St.Petersburg; Moskva.